

מזיכרונותיו של תומס גבע על תזמורת המחנה באושוויץ

ידידיו הטובים ביותר של האסיר היו מנגינות. בבקרים של יום ראשון כשתזמורת המחנה ערכה קונצרטים במתחם של הס"ס שמעבר לגדר, הצטופפו רבים מאתנו בחצר שבין בלוקים 1 ו-12 על מנת להעיף בה מבט חטוף. התזמורת, חבריה לבושים בחליפות הייצוג שלהם המפוספסות כזברה ומצוידים במבחר כלי נשיפה מבריקים, היתה ישובה על המדשאה, מוקפת בגדר חיה. בגן הנאה טיילו אורחי הכבוד הנינוחים, קצינים עם נערות, נשים עם תינוקות. הקהל האחר, לא מוזמן ולא ראוי לשום התחשבות, צפה במחזה כשהוא מוקף בגדרות מתח גבוה, חבריו משנים מדי פעם את עמידתם מרגל עייפה אחת לאחרת. בעוד אוזנינו קולטות את קסם הלחנים נעשו העיניים משני צדי הגדר אדישות. בקיץ, אחת לשבועיים, הוקדשו שעות אחר הצהריים של יום ראשון לקונצרט, ואז ישבו חברי התזמורת על בימת עץ ליד מטבח המחנה והיו לתזמורת אמיתית. המנצח היה פולני, לשעבר אישיות מפורסמת ברדיו ורשה. נראה שהמנגינות נבחרו מתוך כוונה לעורר השראה, ואנחנו הרגשנו שלא יכול להיות מקום שבו משמעותן עמוקה יותר. ענני הערב שטו מערבה כממהרים לנטוש, נוטלים עמם פיסות מן המוסיקה, ומחשבותינו התמזגו עמם. העננים חופשיים. למוסיקה אין גיל. למחשבות אין גבול. אבל אנחנו ומיליונים כמונו היינו נתונים בכבלים; כבלים שלא יכולנו לראותם ולא לנתצם; כבלים שלא הכרנו; כבלים שחושלו בידי תרבות גוועת כדי לכבול בהם את הנוער שלה.

מקור: תומס גבע, *נעורים בכבלים. ילד ניצל מן השואה, יד ושם, ירושלים 2003, עמ' 89-*

.88